

guatge paleocatalà, bascoide, en *E. T. C.* I, 124-225 i *BDC* xxiii, 261. Doncs bé això continua disseminat per la toponímia de tota la zona intermèdia en els Pirineus gascons: els *Rasos de Liat*, molt pedregosos a la Vall d'Aran (a l'Alta Ribera del Toran), *Leat* poble del districte de Sant Gironès, *Lià* a la Vall d'Aura, *Liar* prop de Cautarés (-ARR'), *Lià*, *Liàs* i *Lies* en el districte de Banheres de Bigorra.³

Rohlf s'havia pensat, com a etimologia del nostre mot, en *LĒNIS* 'llis': ja Krüger (*VKR* VIII, 350) s'hi demostrava incrèdul, i es preguntava si no seria pre-romà. És el que jo vaig indicar ja resultant en dues notes de *BDC* xxiii, 295-6 i 326, on recollia part dels fets anteriors, i havent-los assenyalat a Rohlf en la ressenya del seu llibre (*TopHesp.* II, 117) s'ha declarat convençut i accepta l'origen pre-romà en la nova versió de *Le Gc.*, § 77, p. 531. Que l'origen és pre-romà, en efecte, em sembla segur: suposem doncs una base *LĒNA*. ¿Fóra possible anar més enllà i precisar més?

No mancaria algun agafador per suposar que vingui del cèltic. Pensem que hi ha una coneguda arrel indoeuropea *PLA-*, amb el sentit de 'pla, aplatat', difosa per tot el domini indoeuropeu: ll. *planus*, gr. *πλατύς*, *πλάξ*, *πλαταμών*, germ. *flat*, el cèltic (*plar-* etc., amb diverses amplifícacions radicals i diverses graus apofònics, i que aquesta arrel està representada en cèltic, amb la pèrdua de *p-* que és d'esperar en aquesta llengua (recordem *Medio-lanum* 'plana central', p. ex.). Seria, doncs, un cèltic *LĒNA* amb aqueixa amplifícació, amb grau apofònic *Ē* i amb el significat bàsic de superfície plana? Però mentre no es trobin bases més positives de l'existència de tal formació en cèltic, em sentiré força escèptic. En primer lloc perquè el cos del mot *LEN-* és tan curt que la coincidència casual és facilíssima.

Potser podríem trobar un agafador més positiu si intentàvem enllaçar amb un mot provadament cèltic i constatat com a viu a la Península: el tipus **LĀGINE-* o *LĀGINA 'llosa' que tinc demostrat com a base del gall.-port. *lāgem/lāgea* (> cast. *LAJA*, *DCEC*), cf. el que hem vist ací a l'article *LLAUNA*. Això almenys està documentat i no és un postulat ad-hoc com l'anterior. Imaginariem que en certs dialectes del cèltic continental, anticipant-se els fets de lenicció —i més en la peculiar combinació *GI*, més exposada a una primerenca deliquescència per la palatal i següent i per la dèbil posició en final d'esdrúixol—, *LĀGINA* s'hagués reduït molt aviat a *LAINA; i sentint això els romans romanitzadors ho haguessin mutat en *LAENA, obeïnt a llur llei fonètica. Llavors la base fonètica de la *Ē* oberta que ens ha permès de constatar l'arag. *liena* seria un *AE* diftong, que en romànic es fusionà tot seguit en *Ē* oberta. Fins i tot, fóra llavors possible d'enllaçar-hi *Peñalén*, i qui sap si el santanderí *len/llen*, a base de la variant *LAGINE*, ben establerta en gallego-portuguès: suposaríem que aquí el mot hagués restat en l'etapa *LAINA* (sense romanització de *AI* en *AE*): i llavors el resultat *len* sense diftong, com a resultat romànic de *AI*, fóra regular.

Bella combinació! Potser, però, més aviat hauríem de dir galdosa. Car el principal argument contrari resta vàlid contra aquest ètimon, tant com en contra del celtisme postulat primer. L'àrea geogràfica. Un mot propi del cat. occidental i dels Pirineus centrals, aragonesos i gascons, estrany al català oriental, al llenguadocià, a Castella, al domini gallego-portuguès, al Nord de França i d'Itàlia, té poques probabilitats de venir del cèltic, qualsevol que sigui la base cèltica que li assignem. Sobretot, essent brevíssim el cos del mot, res més que *LEN-*, les probabilitats d'una semblança de Fata Morgana són grandíssimes. Ens haurem d'accontentar amb la base *LĒNA*, pre-romana, de gènesi incerta, o del tot ignota.

DERIV.: Els he exposats a dalt quasi per complet. A la Vall de Boí he sentit *llinyat* com a adjectiu en un sentit com 'duríssim, empedreït': «el pa de séquel quedava *lliyát*», «ja només l'usaven per fer-ne sopes» (1971). Evolució fonètica quasi igual a la que hem constatat supra per a *gijálba* < *Len-alba*, solament que ací no hi haurà arribat a haver la propagació de nasal.

¹ Segons els escrits de termenals, dels quals només n'he pogut veure (a Taüll, 1970) un de copiat el 1927, l'afrontació entre el poble i el Comtat d'Erill acabava en el *Pletill de los Nasques* (nom avui desconegut dels millors muntanyencs de Boí); com que a la Vall de Boí no s'usa el plural *los* de l'article sinó *les*, masculí dialectal, es comprèn que el notari veient *Le-* (o *Les*) *nasques*, i prenent-ho per aquell dialectalisme vitand, va canviar així *Pletiu de Lenasques* que figuraria en el seu model. Això significaria que el model d'on ho va treure remuntaria fins c. als Ss. XIV i XV, en què encara la *Ll-* era grafiada com *L-*: és sabut que aqueixes afrontacions s'han estat copiant durant molts segles. Anava enumerat entre el serrat de *Puyolsech* i la *Portella Negra*, o sigui en els alts vessants damunt St. Nicolau al Sud de Llebreja, on tants serrats hi ha prominents en rostos penyalosos, i el fet de dir que l'afrontació hi «acaba» indica el mateix.

² És parròquia d'entrada, dalt d'un serrat, i amb un castell, que ja s'esmenta amb aquest nom l'any 1106 i el 1163: evidentment castell roquer, més important que el petit caseriu, que ja no tenia més que 34 hab. el 1835. Dades de Z. Rocafort, *GGC*, p. 601, que descriu així la situació: «el riu --- que s'escorre per *La Llana* aboca a la Ribera Salada --- encaxonada --- entre abruptes penyalars». —³ Altres coses són més incertes. El poble de *Peñalén*, vora l'Alt Tajo (a mig camí entre Guadalajara i Albarra-sí) es féu famós per un audaç intent del rei Sancho de Navarra, que hi va trobar la mort: el Cronicon Villarense en navarro-aragonès de princ. S. XIII, estudiat per Louis Cooper, l'anomena «El rei don Sancho, que mataron en *Penna Len*» (*BRAE* VI, 212). Doncs < *PINNA LENAE* genitiu? Idea suggestiva però que he d'acollir amb escepticisme, no sols per l'allunyament geogràfic i l'audaç supòsit d'aqueix genitiu de la 1.ª declinació, sinó també perquè aquí